

त्रिवेणी गाउँपालिका

स्थानीय राजपत्र

खण्ड: २,

संख्या: ७,

बैशाख २ गते, २०७५

भाग १

त्रिवेणी गाउँपालिका

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ को उपदफा (१) बमोजिम त्रिवेणी गाउँपालिका, रोल्पाको गाउँसभाले बनाएको तपसिलमा लेखिए बमोजिमको ऐन सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशन गरिएको छ ।

त्रिवेणी गाउँपालिकाको पूर्वाधार व्यवस्थापन ऐन, २०७४

गाउँसभाबाट स्वीकृत मिति : २०७४/१२/२७

प्रमाणीकरण मिति : २०७४/१२/२८

प्रस्तावना:

गाउँपालिकाको क्षेत्रभित्र पूर्वाधार संरचनाको निर्माण, सञ्चालन तथा व्यवस्थापन गरी स्थानीय जनतालाई पूर्वाधार सेवा उपलब्ध गराउनको लागि आवश्यक कानूनी व्यवस्था गर्न वाञ्छनीय भएकोले नेपालको संविधानको धारा ५७ र २२६ तथा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ बमोजिम त्रिवेणी गाउँपालिकाको सभाले यो ऐन बनाएको छ ।

परिच्छेद - १

प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ : (१) यस ऐनको नाम “त्रिवेणी गाउँपालिकाको पूर्वाधार व्यवस्थापन ऐन, २०७४” रहेको छ ।

(२) यो ऐन गाउँसभाबाट पारित हुनासाथ तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषा : विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस ऐनमा-

- (क) “अध्यक्ष” भन्नाले त्रिवेणी गाउँपालिका, रोल्पाको अध्यक्ष सम्झनुपर्दछ ।
- (ख) “उपाध्यक्ष” भन्नाले त्रिवेणी गाउँपालिका, रोल्पाको उपाध्यक्ष सम्झनुपर्दछ ।
- (ग) “गाउँपालिका” भन्नाले नेपालको संविधान बमोजिम स्थापना भएको गाउँपालिका सम्झनुपर्दछ ।
- (घ) “कार्यपालिका” भन्नाले त्रिवेणी गाउँपालिकाको कार्यपालिका सम्झनुपर्दछ ।
- (ङ) “गाउँसभा” भन्नाले संविधानको धारा २२२ को उपधारा (१) बमोजिमको गाउँसभा सम्झनुपर्दछ ।
- (च) “पूर्वाधार” भन्नाले यस ऐनमा अनुसूची-१ मा उल्लेख भए बमोजिमका विषयसँग सम्बन्धित भौतिक पूर्वाधारलाई सम्झनुपर्दछ ।
- (छ) “जलश्रोत” भन्नाले गाउँपालिका क्षेत्रभित्रको भू-सतहमा वा भूमिगत वा अन्य जुनसुकै अवस्थामा रहेको पानी सम्झनुपर्दछ ।
- (ज) “तोकिएको वा तोकिए बमोजिम” भन्नाले यस ऐन बमोजिम बनेको नियमावलीमा तोकिएको वा तोकिए बमोजिम सम्झनुपर्दछ ।
- (झ) “उपभोक्ता संस्था” भन्नाले पूर्वाधार सेवाबाट लाभ प्राप्त गर्ने समूह वा सामुदायिक संस्थालाई सम्झनुपर्दछ ।
- (ञ) “अमानत” भन्नाले ठेक्कामा नलगाई स्थानीय सरकार आफैँले सिधै सम्पन्न गर्ने निर्माण कार्य वा सेवा सम्बन्धी कार्य सम्झनुपर्दछ ।

परिच्छेद - २

स्थानीय सडक तथा यातायात व्यवस्थापन

३. स्थानीय सडकहरुको वर्गिकरण : (१) गाउँपालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्र सडक विस्तार गरी यातायात सुविधा उपलब्ध गराउनका लागि आवश्यकता अनुसार सडकहरुको वर्गिकरण र बृहत्तर सडक सञ्जाल गुरुयोजना तयार गर्नेछ ।

(२) गाउँपालिकास्तरमा मुख्यतः निम्नानुसारका सडकहरु रहनेछन्-

(क) पालिका सडक : गाउँपालिकाको केन्द्र तथा महत्वपूर्ण स्थानमा रहेको सडक पालिका सडकको रुपमा वर्गिकरण गरिनेछ । यस्ता सडकको चौडाई ८ देखि १० मीटर हुनुपर्नेछ । यस्ता सडकहरु पालिकाका गौरवका योजना अन्तर्गत रहनेछन् ।

(ख) बस्ती सडक: गाउँपालिकाका बस्तीहरुमा यातायातको पहुँचका लागि बनाइएका सडकहरुलाई ग्रामीण सडकको रुपमा वर्गिकरण गरिनेछ । यस्ता सडकहरु ५ देखि ७ मीटरसम्म चौडा हुनेछन् । यस्ता सडकहरु पालिकाका वडा कार्यालय, स्वास्थ्य कार्यालय तथा स्थानीय बजार जोड्ने पहुँच मार्गको रुपमा रहनेछन् ।

(ग) कृषि सडक: गाउँपालिकाभित्रका मुख्य-मुख्य कृषि उत्पादन क्षेत्र र बजारलाई जोड्ने सडकहरु यस अन्तर्गत पर्दछन् । यसको न्यूनतम चौडाई ४ देखि ५ मीटर हुनुपर्दछ ।

(घ) घोडेटो मुल बाटो : मानिस र पशु चौपाया मात्र हिँड्ने १ भन्दा बढी गाउँ बस्ती जोड्ने बाटोलाई घोडेटो मुल बाटोको रुपमा वर्गिकरण गरिनेछ । यसको न्यूनतम चौडाई १ देखि १.५ मीटरको हुनेछ ।

(ङ) गोरेटो बाटो : मानिस र चौपाया हिँड्ने बस्तीबाट घोडेटो मुल बाटो वा बस्ती सडकसम्म जोडिने अधिकतम १ कि.मी. लम्बाईका सडकलाई गोरेटो बाटोको रुपमा वर्गिकरण गरिनेछ । यसको चौडाई न्यूनतम ३ फिटको हुनेछ ।

(३) प्रत्येक स्थानीय सडकहरुको घुम्ति तथा मोडहरुमा ठूला सवारीहरुको आवागमन समेतलाई मध्यनजर गरी निर्धारित चौडाई भन्दा ५० प्रतिशत बढी हुने गरी निर्माण गर्नुपर्दछ ।

४. मापदण्ड निर्धारण गर्ने : (१) गाउँपालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्र निर्माण हुने सडकहरुमा यातायात सुविधा सञ्चालनको मापदण्ड तोक्न सक्नेछ ।

(२) गाउँपालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्र भएका सडकले बहन गर्नसक्ने वजन र आकारको हद तोकी त्यस्ता सडकमा त्यसरी तोकिएको हदभन्दा बढीको सवारी चलाउन नपाउने गरी निषेध गर्नसक्नेछ ।

५. स्वीकृति नलिई संरचना निर्माण गर्न नपाइने : (१) यस ऐनको दफा (३) बमोजिमका सडक र सडकका अधिकार क्षेत्रभित्र कसैले सम्बन्धित अधिकारीको स्वीकृति विना कुनै प्रकारका संरचना निर्माण गर्न वा व्यवसाय सञ्चालन गरेमा यस ऐन बमोजिम त्यस्ता संरचना भत्काउने अधिकार गाउँपालिकालाई हुनेछ ।

(२) कसैलाई कुनै कामको निमित्त सार्वजनिक सडक वा सडक सीमा खन्नु वा भत्काउनु परेमा गाउँपालिकाको कार्यालयमा भत्काउनु पर्ने कारणसहित निवेदन दिनुपर्दछ । यसरी प्राप्त निवेदन बमोजिम खन्नु भत्काउनु पर्ने, नपर्ने जाँचबुझ गरी खन्दा भत्काउँदा लाग्ने अनुमानित रकम सम्बन्धित सरोकारवालाबाट धरौटी लिएर मात्र गाउँपालिकाले स्वीकृति प्रदान गर्नसक्नेछ ।

६. सडकको आवागमनमा बाधा पुऱ्याउने नहुने : (१) कसैले सार्वजनिक सडकमा कुनै मालवस्तु छोडेको, राखेको वा फालेको कारणबाट त्यस्तो सडकको आवागमनलाई कुनै किसिमले बाधा पुऱ्याएको भए त्यस्तो माल वस्तु हटाउनको निमित्त सरोकारवाला व्यक्तिको नाउँमा गाउँपालिकाले आदेश जारी गर्नसक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम जारी भएको आदेशको अवधिभित्र नहटाएको वा धनी पत्ता नलागेको मालवस्तुलाई सडकको छेउ लगाई राख्न वा आफ्नो कब्जामा राख्ने गरी अन्यत्र लैजान समेत सक्नेछ ।

परिच्छेद - ३

जलश्रोतहरुको संरक्षण र उपयोग

७. जलश्रोतको उपयोग : (१) गाउँपालिकाभित्र रहेका भूमिगत वा सतही जलश्रोतको अनाधिकृत प्रयोगलाई निषेध गरी सोको संरक्षण गर्ने दायित्व गाउँपालिकाको हुनेछ ।

(२) जलश्रोतको उपयोग गर्दा देहाय बमोजिमका उपयोगका लागि प्राथमिकता दिइनेछ-

(क) पिउने पानी,

(ख) सिंचाई,

(ग) पानी घट्ट, औद्योगिक वा निर्माण प्रयोजन,

(घ) जलविद्युत,

(ङ) जल पर्यटन (जलक्रिडा लगायत) ।

(३) गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका पानीको मुहान वा श्रोतको समुचित उपयोग गर्ने अधिकार गाउँपालिकालाई हुनेछ । मुहान सम्बन्धी विवादको निर्णय गर्ने अधिकार गाउँपालिकामा निहित रहनेछ । यस गाउँपालिकाको निश्चित क्षेत्रको लागि सम्भौता गरी अन्य छिमेकी स्थानीय तहसँग लिइएका मुल सम्भौताको संरक्षण गर्नु गाउँपालिकाको दायित्व हुनेछ ।

८. अनुमति लिनुपर्ने : (१) यस ऐन बमोजिम अनुमति नलिई कसैले पनि व्यक्तिगत प्रयोजनको लागि बाहेक निम्नानुसार जलश्रोतको उपयोग गर्नेछैन-

(क) सार्वजनिक वा समुहगत रूपमा खानेपानी वा अन्य घरेलु प्रयोजनको लागि उपयोग गर्न,

(ख) सामुहिक रूपमा जग्गाको सिंचाई गर्न,

(ग) व्यवसायिक वा व्यापारिक प्रयोजनको लागि प्रयोग गर्न,

(घ) जलक्रिडा जस्ता मनोरञ्जनात्मक क्रियाकलाप सञ्चालन गर्न,

(ङ) व्यवसायिक रूपमा माईक्रो हाईड्रो, पानी घट्ट सञ्चालन गर्न,

(च) तोकिए बमोजिमको अन्य आवश्यक कार्य गर्न ।

(२) जलश्रोतको सामुहिक लाभ, व्यवसायीक प्रयोग वा उपदफा (१) मा उल्लेख गरिए बमोजिमका क्रियाकलाप गर्न गाउँपालिकाको अनुमति लिनुपर्दछ ।

(३) सो सम्बन्धी प्रयोजनका लागि आवश्यक परेमा सामुदायिक उपयोगका लागि उपभोक्ता संस्था मार्फत र व्यवसायिक उपयोगका लागि दर्तावाला कम्पनीले गाउँपालिका समक्ष सम्पूर्ण विवरण खुलाई निवेदन दिनुपर्नेछ ।

(४) उपदफा (१) मा जेसुकै लेखिएको भए तापनि नेपाल सरकारको जलश्रोतको उपयोगको राष्ट्रिय प्राथमिकताका आयोजना सञ्चालन गर्न यस ऐनले बाधा पुऱ्याउनेछैन ।

९. खानेपानी, सिंचाई जस्ता जलस्रोतको सामुदायिक लाभ व्यवस्थापन : (१) गाउँपालिका क्षेत्रभित्र खानेपानी, सिंचाई, पानी घट्ट, लघु जलविद्युत, ताल तथा पोखरीको लागि जलस्रोत उपयोग

गर्नुपरेमा सम्बन्धित क्षेत्रका उपभोक्ताहरु मिली जल उलभोक्ता संस्थाको गठन गरेर सो माफत अनुमति लिएरमात्र निर्माण र सञ्चालन गर्नुपर्नेछ ।

(२) यस ऐन तर्जुमा हुनुअघि नै संस्थागत रुपमा कुनै समूह वा संस्थाले उपयोग गरी आएको जलश्रोतलाई यो ऐन तर्जुमा भएको ६ महिनाभित्र गाउँपालिकामा दर्ता गराउनुपर्दछ ।

१०. जल उपभोक्ता संस्थाको गठन : (१) दफा ११ बमोजिम गठन हुने उपभोक्ता संस्थामा ७ देखि १५ जनासम्म सदस्यहरु रहन सक्नेछन् । उपभोक्ता संस्थामा ३३ प्रतिशत महिला प्रतिनिधित्व हुनुपर्दछ ।

(२) यसरी गठन गर्न चाहने समूहले देहायको विवरणहरु सहित गाउँपालिकाको जलस्रोत र वातावरण हेर्ने शाखा समक्ष निवेदन दिनुपर्दछ-

(क) उपभोक्ता संस्थाको विधान,

(ख) मुहान दर्ता भइसकेको भए दर्ताको प्रमाण र नभएको भए श्रोतको विवरण,

(ग) सेवा क्षेत्र र लाभान्वित जनसंख्या,

(घ) परियोजना विकासका लागि आवश्यक बजेट र प्राप्त हुने स्रोत,

(ङ) परियोजनाबाट पर्न सक्ने सामाजिक तथा वातावरणीय प्रभाव ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम पेश भएको निवेदन उपर छलफल र जाँचबुझ गरी गाउँपालिकाले उपभोक्ता संस्था दर्ता गर्नेछ ।

(४) उपभोक्ता संस्था अविच्छिन्न उत्तराधिकारवाला संस्था हुनेछ । एक पटक छानिएको संस्थाको कार्य समितिको अवधि ३ वर्षको हुनेछ । अर्को पटकको लागि ३ वर्षे म्याद सकिनु १५ दिन अगावै उपभोक्ताहरुबाट नयाँ कार्यसमितिको चयन गर्नुपर्नेछ ।

(५) संस्थाको कार्य सञ्चालन प्रक्रिया र विधि विधानमा तोकिए बमोजिम हुनेछ । यस संस्थाले वार्षिक लेखा परीक्षण र तिर्नुपर्ने कर फछ्यौट गर्नुपर्नेछ । गाउँपालिकाको आर्थिक ऐन र प्रदेश कानूनले तोके बमोजिमको जलस्रोत उपयोग कर तिर्नुपर्नेछ ।

(६) यसरी तोकिए बमोजिम विधि प्रक्रिया अवलम्बन नगरेमा गाउँपालिकाले उपभोक्ता संस्थाको दर्ता रद्द समेत गर्नसक्नेछ ।

११. जलस्रोतको व्यवसायिक उपयोगका लागि अनुमति लिनुपर्ने : (१) औद्योगिक प्रयोजन, जल मनोरञ्जन, १ मेगावाटसम्मको जलविद्युत आयोजना लगायतका जलस्रोतको व्यवसायिक उपयोगका लागि सोको उपयोग गर्ने प्रोप्राइटर, कम्पनी वा संस्थाले गाउँपालिकाबाट अनुमति लिनुपर्नेछ ।

(२) उपदफा १ बमोजिम एक मेगावाटसम्मको जलविद्युत उत्पादन गर्नुपरेमा देहायका विवरणहरू खुलाई गाउँपालिकामा निवेदन दिनुपर्दछ ।

(क) परियोजनाको विवरण,

(ख) परियोजना रहने स्थानको नक्सा (मुख्य-मुख्य संचरना समेत देखिने),

(ग) पानीको स्रोत र उपयोग हुने पानीको परिमाण,

(घ) परियोजनाबाट लाभान्वित हुने उपभोक्ताहरूको संख्या र किसिम,

(च) परियोजना सम्पन्न गर्न लाग्ने अनुमानित कुल अवधि र लागत,

(छ) परियोजना सञ्चालनमा पर्ने वातावरणीय जोखिमहरू (वातावरणीय प्रभाव अध्ययन प्रतिवेदन)

(३) उपदफा (२) बमोजिम परेको आवेदनमा गाउँपालिकाको वातावरण र जलस्रोत हेर्ने शाखाले आवश्यक जाँचबुझ गरी गराई दरखास्त परेको मितिले तीस दिनभित्र जलस्रोतको परिमाण, उपयोग अनुमतिको अवधि र वातावरणीय जोखिम न्यूनिकरणका शर्तहरू तोकी आवेदनकर्तालाई अनुमति प्रदान गर्नसक्नेछ ।

(४) यो ऐन प्रारम्भ हुनुभन्दा अगावै जलस्रोतको उपयोग गरिरहेको प्रोप्राइटर वा संस्थाले पनि तोकिएको विवरण सहित यो ऐन प्रारम्भ भएको मितिले ६ महिनाभित्र अनुमति-पत्रको लागि आवेदन दिनुपर्नेछ ।

(५) अनुमति-पत्र प्राप्त व्यक्तिले जलस्रोतको उपयोग वापत स्थानीय र प्रदेश सरकारलाई कानून बमोजिमको दस्तुर वा वार्षिक शुल्क बुझाउनुपर्नेछ ।

(६) अनुमति-पत्र प्राप्त व्यक्तिले आफ्नो अनुमति-पत्र बिक्री गर्न वा अन्य कुनै प्रकारले कसैलाई हस्तान्तरण गर्नुपरेमा गाउँपालिकामा उपयोग अनुमति हस्तान्तरणको लागि आवेदन दिनुपर्नेछ ।

परिच्छेद - ४

स्थानीय खानेपानी तथा सिंचाई व्यवस्थापन सम्बन्धी व्यवस्था

१२. स्थानीय खानेपानी बोर्ड गठन गर्नसक्ने : (१) गाउँपालिका क्षेत्रमा खानेपानी सेवालाई नियमित, व्यवस्थित र सुलभ बनाई भरपर्दो सेवा प्रदान गर्न गराउन स्थानीय खानेपानी बोर्डको स्थापना गर्नसक्नेछ ।

(२) नेपाल सरकार, सार्वजनिक संस्थान र स्थानीय उपभोक्ता संस्थाको लागत सहभागितामा निर्माण भई सञ्चालनमा रहेका एकभन्दा बढी खानेपानी आयोजनाहरू मार्फत ५०० भन्दा बढी धाराहरूबाट खानेपानी सेवा प्रवाह गरिरहेको अवस्थामा स्थानीय खानेपानी बोर्ड बनाई सेवा प्रवाह गर्न सक्नेछन् ।

(३) यस प्रयोजनको लागि एकभन्दा बढी उपभोक्ता संस्थाहरूले यस्तो बोर्ड गठनका लागि गाउँपालिका समक्ष आवेदन पेश गर्नुपर्नेछ । यसरी बोर्ड गठनको लागि देहायका विवरणहरू सहित पेश गर्नुपर्दछ-

(क) खानेपानी सेवा सञ्चालन तथा व्यवस्थापन गरिने भौगोलिक क्षेत्र,

(ख) सेवा सञ्चालन तथा व्यवस्थापन गरिने क्षेत्रभित्र रहेको खानेपानी परिमाण,

(ग) उपभोक्ताको अनुमानित संख्या तथा सेवा मागको विवरण,

(घ) सेवा सञ्चालन गर्नको लागि लाग्ने अनुमानित लागत,

(ङ) सेवा सञ्चालन, व्यवस्थापन, सो को मर्मत सम्भार तथा सुधार वा सेवा विस्तारको लागि तयार गरिएको दीर्घकालीन योजना,

(च) बोर्ड आफैले वा अन्य व्यक्ति र संस्थामार्फत सेवा सञ्चालन गराउने हो सो सम्बन्धी व्यहोरा,

(ज) कुनै सरकारी निकायले सञ्चालन गरिरहेको सेवा प्रणालीलाई बोर्डमा हस्तान्तरण गरी सेवा सञ्चालन गर्ने भए त्यस्तो सेवा प्रणालीसँग आवद्ध सम्पत्ति तथा दायित्व,

(झ) सञ्चालन तथा व्यवस्थापनका प्रस्तावित मोडेल ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम परेका निवेदन उपर जाँचबुझ गर्दा त्यस्तो बोर्ड गठन गर्नु आवश्यक देखिएमा गाउँपालिकाले माग बमोजिम बोर्ड गठन गर्नसक्नेछ ।

(५) बोर्ड अविच्छिन्न उत्तराधिकारवाला स्वशासित संगठित संस्था हुनेछ । बोर्डले खानेपानी आयोजनाको निर्माण, विस्तार, मर्मतसम्भार, महशुल असुली, कार्यालय व्यवस्थापन लगायतका कार्य आफैँ गर्नसक्नेछ । यस्ता संस्थाको अनुगमन, निरीक्षण तथा नियमानुसार नियमन गर्ने अधिकार गाउँपालिकामा निहित हुनेछ ।

१३. खानेपानी तथा सिंचाइको शुल्क निर्धारण : (१) गाउँपालिकाले खानेपानीको महशुल निर्धारण गर्नको लागि देहायका सदस्यहरु भएको महशुल निर्धारण समिति गठन गर्नेछ-

(क) गाउँपालिकाको अध्यक्ष	- संयोजक
(ख) स्थानीय जल उपभोक्ता संस्थाहरुको प्रतिनिधि	- सदस्य
(ग) गाउँपालिकाको आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख	- सदस्य सचिव

परिच्छेद - ५

भवन निर्माण तथा शहरी विकास सम्बन्धी कार्यहरु

१४. स्वीकृति नलिई निर्माण तथा विकास गर्न नहुने : (१) गाउँपालिका क्षेत्रभित्र व्यवस्थित, सुरक्षित र योजनावद्ध विकासका लागि कसैले पनि गाउँपालिकाबाट स्वीकृति नलिई कुनै नयाँ भवन बनाउने, पुरानो भवन भत्काई पुनः निर्माण गर्ने, तला थप गर्ने, मोहोडा फेर्ने वा साविकको भवनमा भ्याल, ढोका, बार्दली, कौशी, दलान आदि थपघट गरी बनाउने वा सोसँग सम्बन्धित कार्य गर्नु, गराउनु हुँदैन ।

(२) उपदफा (१) को प्रयोजनको लागि गाउँपालिकाले राष्ट्रिय तथा प्रादेशिक मापदण्डको अधिनमा रही भवन निर्माण सम्बन्धी कार्यविधि वा निर्देशिका जारी गरी लागु गर्नेछ ।

१५. भवनको दर्ता : (१) गाउँपालिकाभित्र निर्माण भएका सम्पूर्ण भवन तथा संरचनाहरूको तोकिए बमोजिम दर्ता गराई अभिलेख तयार गरिनेछ ।
१६. भवनको डिजाइन तथा नक्सा स्वीकृति सम्बन्धी व्यवस्था : (१) गाउँपालिका क्षेत्रभित्र पक्की भवन-आर.सी.सी. स्टक्चर निर्माण गर्न चाहने व्यक्ति, संस्था वा सरकारी निकायले भवन निर्माण गर्न प्रचलित कानून र भवन निर्माण मापदण्ड बमोजिम स्वीकृतिको लागि गाउँपालिका समक्ष दरखास्त दिँदा नक्सासाथ डिजाइन समेत पेश गर्नुपर्नेछ ।
- (२) आवासीय भवनको हकमा २५० वर्ग मीटरसम्मको भवन बनाउँदा ३० प्रतिशत खाली जग्गा छोड्नु पर्दछ । सरकारी, अर्धसरकारी तथा व्यापारिक भवन निर्माण गर्दा ५० प्रतिशत खाली स्थान छोड्नुपर्दछ ।
- (३) सडक छेउ भवन निर्माण गर्दा सडक किनाराबाट न्यूनतम ५ फिट सेट ब्याक छोड्नुपर्दछ ।
१७. बस्ती विकासको लागि अनुमति दिने : (१) गाउँपालिकाभित्र कुनै व्यक्ति समुदायले जग्गालाई घडेरी प्रयोजनको लागि विकास गर्ने वा यसरी विकास गरी बिक्री गर्ने प्रयोजनबाट बस्ती विकास परियोजना सञ्चालन गर्न चाहेमा गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयमा बस्ती विकासको कार्ययोजना सहित अनुमतिको लागि निवेदन दिनुपर्दछ । गाउँपालिकाबाट बस्ती विकास तथा एकिकृत स्मार्ट सिटी निर्माणका लागि अनुमति दिनुपूर्व आवश्यक कानूनको तर्जुमा गर्नुपर्नेछ ।
१८. सेवा शुल्क लिने गरी पूर्वाधार निर्माण गर्न अनुमति दिनसक्ने : (१) कुनै व्यक्ति, कम्पनी वा संस्थाले गाउँपालिकासँग सम्भौता गरी पूर्वाधार निर्माण गरेर निश्चित समयसम्म सेवा शुल्क लिएर सञ्चालन गर्नसक्नेछ ।

परिच्छेद - ६

पूर्वाधार आयोजना निर्माण, सञ्चालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी व्यवस्था

१९. पूर्वाधार आयोजना तर्जुमा : (१) स्थानीयस्तरमा पूर्वाधार निर्माण, सञ्चालन र मर्मत सम्बन्धी योजना, आयोजना, परियोजना तथा कार्यक्रमहरूको विकासका लागि कार्यविधि तर्जुमा गरी गाउँसभाबाट पारित गर्नुपर्नेछ ।

(२) पूर्वाधार योजना तर्जुमा क्रममा देहाय बमोजिम उल्लेख गरी आयोजनाको विवरण तयार गर्नुपर्नेछ-

- (क) आयोजनाको लक्ष्य,
- (ख) आयोजनाबाट फाइदा पाउने जनताको संख्या र फाइदाको किसिम,
- (ग) आयोजना सम्पन्न गर्दा लाग्न सक्ने खर्च र आम्दानीको श्रोत,
- (घ) उपभोक्ताहरूबाट प्राप्त हुन सक्ने नगद, वस्तुगत श्रम र त्यस्तै अन्य योगदान,
- (ङ) उठ्न सक्ने सेवा शुल्क वा मर्मत सम्भार खर्च,
- (च) निर्माण, सञ्चालन तथा व्यवस्थापनको स्वरूप ।

२०. लागत अनुमान तयार गर्नुपर्ने : (१) गाउँपालिकाले गौरवका आयोजनाको हकमा अनिवार्य रूपमा र अन्य सार्वजनिक निर्माण, मर्मत वा सुधार कार्यको लागि सम्भव भएसम्म बजेट विनियोजन गर्नुपूर्व प्राविधिक अध्ययन सर्वेक्षण गराई लागत अनुमान तयार गर्नुपर्नेछ ।

(२) कुनै पनि निर्माण तथा मर्मत सम्भार कार्यको लागत अनुमान गाउँपालिकाको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतबाट स्वीकृत गराएर मात्र निर्माण कार्य अघि बढाउनु पर्नेछ ।

२१. पूर्वाधार आयोजना निर्माण, सञ्चालन तथा व्यवस्थापन : (१) गाउँपालिकाभित्र निर्माण तथा व्यवस्थापन गर्नुपर्ने अनुसूची-१ मा उल्लेखित पूर्वाधारहरूको निर्माण, सञ्चालन तथा व्यवस्थापनका लागि देहाय बमोजिमका प्रक्रियाहरू अवलम्बन गरिनेछ-

- (क) रु. एक लाखसम्मका आयोजना वा कार्यक्रम सोभै वार्ताबाट,
- (ख) रु. एक करोडसम्मका आयोजना वा कार्यक्रम उपभोक्ता समितिहरू मार्फत,
- (ग) रु. दुई करोडसम्मका आयोजना वा कार्यक्रम स्थानीय निर्माण व्यवसायी मार्फत,
- (घ) रु. दुई करोडभन्दा माथिका आयोजना वा कार्यक्रम संघीय ऐनले तोके बमोजिमका निर्माण व्यवसायी मार्फत,
- (ङ) नीजि लगानी परिचालन भई हुने निर्माण तथा व्यवस्थापन हुने कार्य साभेदारी मार्फत ।

२२. उपभोक्ता समिति मार्फत गर्न सकिने : (१) रु. एक करोडसम्मका निर्माण तथा मर्मत सम्भार कार्य गराउँदा सम्बन्धित लाभान्वित परिवारका सदस्यहरुको संलग्नतामा उपभोक्ता समिति गठन गरी सो समिति मार्फत गर्नसकिनेछ ।

(२) स्थानीय लाभान्वित समुदायहरु मध्येबाट ७ देखि ११ जनासम्मको उपभोक्ता समिति गठन गरिनेछ । यस्तो समितिमा न्यूनतम ३३ प्रतिशत महिला हुनुपर्नेछ । यसरी गठन हुने उपभोक्ता समितिहरुलाई नियमानुसारको शुल्क लिई गाउँपालिकामा दर्ता गर्नुपर्नेछ ।

(३) उपभोक्ता समितिको कार्यकाल सो पूर्वाधार निर्माण वा मर्मत कार्य गर्न लाग्ने समयको दोब्बर हुनेछ । निर्माण सकिएपछि पनि कम्तिमा निर्माण अवधि बराबरकै बाँकी समय मर्मत तथा सम्भारको जिम्मेवारी समेत सोही समितिले लिनेछ ।

(४) यस्तो समिति मार्फत गरिने निर्माण कार्यमा उपभोक्ताहरुले कम्तिमा १० प्रतिशत नगद लागत सहभागिता वा १० प्रतिशत श्रमदान गर्नुपर्नेछ ।

(५) नगद सहभागिताको रकम सम्बन्धित उपभोक्ताहरुबाट उठाई समितिको खातामा जम्मा भएपछि मात्र गाउँपालिकाले पहिलो किस्ता निकासो गर्नेछ ।

२३. स्थानीय निर्माण व्यवसायी दर्ता गर्ने : (१) गाउँपालिकाले २ करोड रूपैयाँसम्मको पूर्वाधार निर्माण वा मर्मत सम्बन्धी कार्य गर्ने प्रयोजनका लागि गाउँपालिकाभित्र रहेका योग्यता पुगेका समूह वा व्यक्तिलाई स्थानीय निर्माण व्यवसायीको रूपमा दर्ता गर्नसक्नेछ ।

(२) उपरोक्त स्थानीय निर्माण व्यवसायी हुन ईच्छुक समूह वा व्यक्तिले व्यवसाय दर्ता गर्ने प्रयोजनको लागि यस ऐन बमोजिम गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयमा आवेदन दिनुपर्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम उपयुक्त देखिएका समूह वा व्यक्तिलाई गाउँपालिकामा निर्माण कार्य गर्ने ईजाजत सहितको व्यवसाय दर्ताको प्रमाण-पत्र प्रदान गरिनेछ ।

(४) उपदफा (२) बमोजिम दिइएको निर्माण व्यवसाय दर्ताको अभिलेख अद्यावधिक गराई राख्नुपर्नेछ । उपदफा (२) बमोजिमका स्थानीय निर्माण व्यवसायीहरुले आफ्नो दर्ता प्रमाण-पत्र हरेक आर्थिक वर्षको पहिलो ३ महिनाभित्र नविकरण गराउनु पर्दछ ।

(५) स्थानीय निर्माण व्यवसायी हुन देहायको योग्यता हुनुपर्नेछ :-

- (क) न्यूनतम रु. ५ लाखसम्मको चालू पूँजी देखाई गाउँपालिकामा व्यवसाय दर्ता भएको,
- (ख) व्यक्ति वा व्यवसायको नाममा गत आर्थिक वर्षमा न्यूनतम रु. १० लाखसम्म बैकिङ कारोबार गरेको,
- (ग) आफ्नो वा एकाघरको स्वामित्वमा रु. ३ लाखसम्मको निर्माण उपकरण चालू हालतमा रहेको ।

२४. स्थानीय निर्माण व्यवसायीबाट पूर्वाधार निर्माण गराइने : (१) गाउँपालिकाले यस ऐनको दफा २१

(ग) बमोजिमका स्थानीय निर्माण व्यवसायीहरू मार्फत रु. दुई करोडसम्मको काम गराउन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) को प्रयोजनको लागि आपसी प्रतिस्पर्धाका आधारमा छनोट गर्नसक्नेछ ।

(३) गाउँपालिकामा दर्ता भएका व्यवसायीहरू मध्येबाट निर्माण कार्यका लागि देहायको व्यवस्था हुनेछ-

- (क) रितपूर्वक गाउँपालिकाको संक्षिप्त सूचीमा सूचिकृत व्यवसायीहरू मध्येबाट १५ दिनको सूचना दिई प्रस्ताव माग गर्न सकिने,
- (ख) प्रस्ताव माग गर्दा सम्बन्धित काम वा सेवाको प्रकृति, परिमाण, लागने रकम र अन्य आवश्यक कुराहरू खुलाउनुपर्ने,
- (ग) न्यूनतम रकम कबोल गर्ने व्यवसायीलाई आवेदनको म्याद समाप्त भएको ७ दिनभित्र सम्झौताका लागि आह्वान गर्ने,
- (घ) छानिएका व्यवसायीले कबोल रकमको १०% बैंक ग्यारेन्टी सहित सम्झौताका लागि आउनुपर्ने ।

(४) स्थानीय निर्माण व्यवसायीले पाएको काम आफैले सम्पन्न गर्नुपर्नेछ र कुनै अन्य निर्माण व्यवसायीसँग उप-करार गर्न सकिनेछैन । कुनै कारणवश आफैले समयमा सो काम सम्पन्न गर्न नसक्ने भएमा सो कुराको सूचना गाउँपालिकालाई दिनुपर्नेछ । त्यसरी सूचना प्राप्त भएमा गाउँपालिकाले सो सम्बन्धमा जाँच गरी सो सम्झौता तोडी बाँकी काम नियमानुसार गराउनु पर्दछ ।

(५) स्थानीय निर्माण व्यवसायीले सम्पन्न गरेको प्रत्येक सार्वजनिक निर्माण कार्यको विवरण त्यस्तो कार्य सम्पन्न गरेको प्रमाण-पत्र प्राप्त गरेको मितिले पैंतीस दिनभित्र गाउँपालिकाको

कार्यालयमा पेश गर्नुपर्दछ । स्थानीय निर्माण व्यवसायीबाट गुणस्तरहीन कार्य भएको, न्यून गुणस्तरीय निर्माण सामग्रीको प्रयोग भएको वा निर्माणको समयमा अन्य लापरवाही भएबाट कुनै सार्वजनिक संरचनाको कार्य सम्पन्न भएको मितिले दुई वर्षभित्र मर्मत गर्नुपर्ने भएमा उक्त मर्मतको कार्य सम्बन्धित स्थानीय निर्माण व्यवसायीले आफ्नै खर्चबाट गर्नुपर्नेछ ।

२५. पूर्वाधार मर्मत सम्भार कोष : (१) गाउँपालिकाभित्र रहेका गाउँस्तरीय वा केन्द्र/प्रदेशस्तरीय पूर्वाधारहरूको नियमित तथा आवश्यकता अनुसारको मर्मत गरी सेवा सुचारु गर्न पूर्वाधार मर्मत कोषको स्थापना गरिनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम स्थापना भएको कोषमा पूर्वाधार संरचना सडक, खानेपानी इत्यादिबाट प्राप्त रोयल्टी रकमको २५ प्रतिशत रकम दाखिला गरिनेछ ।

परिच्छेद - ७

पूर्वाधार अनुगमन तथा मूल्यांकन सम्बन्धी व्यवस्था

२६. पूर्वाधार अनुगमन समितिको गठन : गाउँपालिका क्षेत्रभित्र नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारको कार्यक्रम अन्तर्गत निर्माण हुने ठूला आयोजना तथा गाउँपालिकाको आफ्नै बजेटबाट निर्माण हुने, ३० लाखभन्दा माथि लागत भएका पूर्वाधार निर्माण एवं मर्मतसम्भार कार्यहरूको गुणस्तर र समयवद्ध प्रगति अनुगमन गर्नका लागि सम्बन्धित क्षेत्रका लाभान्वित परिवारका सदस्यहरू सम्मिलित एक पूर्वाधार अनुगमन समिति गठन गरिनेछ ।

(२) पूर्वाधार अनुगमन समितिको गठन देहाय बमोजिम हुनेछ-

(क) गाउँपालिका अध्यक्ष	- संयोजक
(ख) गाउँपालिका उपाध्यक्ष	- उप-संयोजक
(ख) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	- सदस्य
(ग) पूर्वाधारको मुख्य काम हुने वडाको वडाध्यक्ष	- सदस्य
(घ) स्थानीय विज्ञहरूमध्ये कार्यपालिकाले तोकेको एक महिला सहित २ जना	- सदस्य
(ङ) गाउँपालिकाको भौतिक पूर्वाधार शाखा प्रमुख	- सदस्य-सचिव

२७. समितिको बैठक र निर्णय : (१) समितिको बैठक आवश्यकता अनुसार बस्नेछ ।

(२) समितिको बैठक समितिको अध्यक्षले तोकेको मिति, समय र स्थानमा बस्नेछ ।

२८. अनुगमन पश्चात निर्देशन दिनसक्ने : (१) पूर्वाधार अनुगमन समितिले निर्माण वा मर्मत कार्य गर्ने निकायबाट सो कार्यको प्रस्तावित गुणस्तर र समयवद्ध प्रगति तालिका प्राप्त गरी सो बमोजिम अनुगमन गरेर निर्माण व्यवसायीलाई आवश्यक निर्देशन दिनसक्नेछ ।

(२) केन्द्र र प्रदेशस्तरीय पूर्वाधार आयोजनाहरूको निर्माण र सञ्चालनको अवस्थाबारे सुझाव र सिफारिस गर्ने दायित्व समितिको हुनेछ ।

२९. सहमति दिनुपर्ने : गाउँपालिका आफैले सञ्चालन गर्ने ३० लाखमाथि लागत भएका पूर्वाधारहरूको निर्माण सम्पन्नता पश्चात निर्माण व्यवसायीलाई अन्तिम किस्ता भुक्तानी गर्न अनुगमन समितिले पेश गरेको प्रतिवेदनको आधारमा कार्यपालिकाले सहमति दिनुपर्नेछ ।

३०. कारबाहीको सिफारिस गर्नसक्ने : गाउँपालिका क्षेत्रभित्र निर्माण कार्य भइरहेको प्रदेश सरकार वा नेपाल सरकार अन्तर्गतको पूर्वाधार आयोजना अनुगमन गर्दा गुणस्तरमा कमजोरी भएको खण्डमा वा निर्माण व्यवसायीकै लापरबाहीका कारण निर्धारित समयभित्रको प्रगति नदेखिएमा अनुगमन समितिले सम्बन्धित निर्माण व्यवसायीलाई कारबाहीका लागि प्रदेश वा नेपाल सरकार समक्ष सिफारिस गर्नसक्ने र आफ्नो गाउँपालिकाभित्र उक्त व्यवसायीलाई आगामी दिनमा काम नदिने व्यवस्थाका लागि सिफारिस गर्नसक्नेछ ।

३१. कालो सूचीमा राख्ने : (१) देहायको अवस्थामा गाउँपालिका कार्यालयले सबै प्रकारका निर्माण व्यवसायीलाई भविष्यमा निर्माण कार्य नदिने गरी कालो सूचीमा राख्नसक्नेछ-

(क) कुनै फौजदारी कसूरमा अदालतबाट दोषी ठहर भएमा,

(ख) पूर्वाधार निर्माणको लागि छनौट भई सम्झौता गरेर ४५ दिनसम्म काम शुरु नगरेमा,

(ग) सम्झौता अनुरूपको दायित्व पालना नगरेको वा सम्झौता बमोजिमको गुणस्तर नभएको कुरा पछि प्रमाणित भएमा,

(घ) योग्यताको कागजात पेश गर्दा ढाँटी वा भुक्त्याई खरिद सम्झौता गरेको प्रमाणित हुन आएमा,

(ङ) डर, त्रास वा धम्की दिई खरिद प्रक्रियालाई प्रभावित गर्ने कार्य गरेमा,

(च) अन्य यस्तै कुनै कसूर गरेमा ।

(२) उपरोक्त बमोजिम कालो सूचीमा राख्दा कसूरको गम्भिर्यताको आधारमा कालो सूचीको अवधि तोक्न सकिनेछ ।

३२. प्राविधिक मूल्यांकन गर्नुपर्ने : (१) गाउँपालिकाभित्र निर्माण भएका भौतिक पूर्वाधारहरूको प्राविधिक मूल्यांकन गरी पूर्वाधारको गुणस्तर सुनिश्चित गरिनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम प्राविधिक जाँचको लागि आवश्यक प्रयोगशालाको व्यवस्थापन गर्न सकिनेछ ।

परिच्छेद - ८

सार्वजनिक निजी साभेदारीमा पूर्वाधार संरचनाको निर्माण तथा सञ्चालन

३३. निजी साभेदारीमा पूर्वाधारको विकास गर्नसक्ने : (१) यस ऐन बमोजिम कुनै व्यक्ति, स्थानीय निर्माण व्यवसायी, संस्था वा कम्पनीसँग गाउँपालिकाले खानेपानी, विद्युत, सडक, सरसफाईसँग सम्बन्धित संरचना वा पूर्वाधारहरूको निर्माण, सञ्चालन तथा व्यवस्थापनमा नीजि लगानीकर्तासँग तोकिएको सेवा शुल्क लिने गरी साभेदारी गर्नसक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) को प्रयोजनका लागि गाउँपालिकाले पूर्वाधारको अवस्था, आवश्यकता र उपयोगिताको आधारमा देहाय बमोजिमका विभिन्न मोडेलहरू अवलम्बन गरी नीजि साभेदारसँग लगानी प्राप्त गर्न र प्रतिफल बाँडफाँट गर्नेगरी निश्चित अवधिका लागि सम्भौता गर्नसक्नेछ-

(क) सञ्चालन तथा व्यवस्थापन : अधिकतम ५ वर्षका लागि,

(ख) निर्माण, सञ्चालन तथा हस्तान्तरण : ७ देखि १५ वर्षका लागि,

(ग) निर्माण, स्वामित्वकरण, सञ्चालन तथा हस्तान्तरण : १५ देखि २० वर्षका लागि,

(घ) लिज वा कन्सेसन : सम्भौतामा तोकिए बमोजिम वा अधिकतम २२ वर्ष ।

३४. प्रस्ताव आवाहन गर्नसक्ने : (१) गाउँपालिकाले पूर्वाधार संरचनाहरूको निर्माण वा मौजुदा संरचनाहरूको सञ्चालन तथा व्यवस्थापनका लागि मनसाय-पत्र वा प्रस्ताव आवाहन गर्नसक्नेछ ।

- (२) उपदफा (१) बमोजिम प्रस्ताव पेश गर्न चाहने व्यक्ति, संस्था वा नीजि व्यवसायीले साभेदारीको स्वरूपको आधारमा देहायका विवरणहरु खुलाई प्रस्ताव पेश गर्नुपर्दछ-
- (क) निर्माण गर्नुपर्ने वा सञ्चालन गर्नुपर्ने पूर्वाधारको विवरण,
 - (ख) अनुमानित लागत,
 - (ग) वित्तीय श्रोत,
 - (ग) वातावरणीय प्रतिवेदन (आवश्यक भएको अवस्थामा),
 - (घ) कार्यान्वयनको विवरण,
 - (ङ) परियोजना कार्यान्वयन गर्दा सम्भावित जोखिम र जोखिम न्यूनिकरण गर्ने प्रस्तावित उपायहरु,
 - (च) परियोजनाको नक्सा तथा ड्रइङ डिजाईन,
 - (छ) प्रस्तावित शुल्क र करार अवधि ।

३५. प्रस्ताव छनोट र सम्झौता : (१) प्राप्त भएका प्रस्ताव उपर गाउँपालिकाले विज्ञ टोलीद्वारा तपसिलका आधारहरुमा मूल्यांकनका गराई प्रस्ताव छनोट गर्नसक्नेछ-

- (क) पूर्वाधारबाट उपलब्ध हुने सुविधाको स्तर र गुणस्तर,
- (ख) प्रस्तावित नीजि लगानी,
- (ग) सेवा शुल्क र रोयल्टी रकम,
- (घ) लिज अवधि,
- (ङ) प्रविधिको नौलोपन, स्थानीय रोजगारीको अवसर वृद्धि ।

(२) उपदफा (१) मा उल्लेखित आधारहरुबाट उपयुक्त देखिएको प्रस्तावकसँग गाउँपालिकाले अवधि किटान गरी साभेदारी सम्झौता गर्नसक्नेछ ।

३६. सञ्चालन तथा व्यवस्थापन : (१) सम्झौता अवधिभर पूर्वाधार संरचनाको सञ्चालन तथा व्यवस्थापनको दायित्व सम्बन्धित साभेदारको हुनेछ । सम्झौतामा हेरफेर गर्नुपरेमा नीजि साभेदार वा गाउँपालिकाको तर्फबाट एक अर्कोलाई प्रस्ताव गर्नुपर्ने र आपसी समझदारीबाट बुँदाहरुमा हेरफेर हुनसक्नेछ ।

परिच्छेद - ९

वातावरण, भू-संरक्षण तथा वैकल्पिक उर्जा

३७. वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन सम्बन्धी व्यवस्था : (१) गाउँपालिकाले ६० लाखदेखि १० करोडसम्म लागत भएका पूर्वाधार आयोजनाहरूको वातावरणीय परीक्षण र १० करोडभन्दा माथिको लागत भएका पूर्वाधारहरूमा वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन गराउनुपर्नेछ ।
- (२) आयोजनाको वातावरणीय परीक्षण र स्वीकृति गाउँपालिका स्वयंले गर्नसक्नेछ ।
- (३) वातावरणीय परीक्षण प्रतिवेदन स्वीकृतिको लागि सोको प्रतिलिपि गाउँपालिकाको सार्वजनिक सूचना पाटीमा टाँस गरी १५ दिनको म्यादसहित सुझाव माग गर्नुपर्नेछ ।
३८. वैकल्पिक उर्जालाई प्रोत्साहन : पूर्वाधार सेवा सुविधाको निर्माण तथा विस्तारमा वैकल्पिक उर्जालाई प्रोत्साहन गर्नुपर्नेछ ।
- (१) कुनै घरमा सोलार, बायोग्याँस, सुधारिएको चुल्हो लगायतका वैकल्पिक उर्जा जडान गर्नुअघि वडा कार्यालयमार्फत गाउँपालिकामा जानकारी गराउनु पर्नेछ । यसरी जानकारी नगराएमा सरकारबाट पाउने अनुदान वा सहयोग दिइनेछैन ।
- (२) घरेलु शौचालयलाई बायोग्याँस उत्पादनमा प्रयोग गर्ने वा सेफ्टी ट्यांकी बनाउने घरधुरीलाई गाउँपालिकाले सम्पत्ति कर वा मालपोतमा १० प्रतिशतसम्म छुट दिनसक्नेछ ।
३९. भू-क्षय नियन्त्रण सम्बन्धी कार्य गर्नसक्ने : (१) गाउँपालिकाभित्रको भू-क्षयग्रस्त सार्वजनिक जग्गा, पाखो, खोला किनार वा सडक किनारामा बाँस तथा फलफूलजन्य वनस्पतिको वृक्षारोपण गर्न स्थानीय समुदायलाई अनुमति दिनसक्नेछ ।
- (२) यस्तो कार्यका लागि सम्बन्धित क्षेत्रका व्यक्ति वा समूहले स्थान तोकी वृक्षारोपणका लागि गाउँपालिका समक्ष निवेदन दिनसक्नेछ ।
- (३) वृक्षारोपणका लागि प्रस्तावित क्षेत्र व्यक्तिले चर्चेको जमिन वा अन्य सार्वजनिक आवागमनमा बाधा पुऱ्याउने खालको हुनुहुँदैन ।
- (४) प्रस्तावित स्थल उपयुक्त देखेमा गाउँपालिकाले अधिकतम १५ वर्षका लागि वृक्षारोपण गर्न र सोको उत्पादन उपयोग गर्न अनुमति प्रदान गर्नेछ ।

(५) उपरोक्त बमोजिम अनुमति दिँदा सडक छेउको हकमा सम्बन्धित संधियारलाई प्राथमिकता दिनुपर्नेछ ।

४०. फोहरमैला तथा फोहरपानी व्यवस्थापन : (१) गाउँपालिकाभित्र उत्सर्जन हुने ठोस तथा तरल फोहरहरुलाई यथोचित व्यवस्थापनको लागि व्यवस्थित कार्य योजना तर्जुमा बनाउनु पर्नेछ ।
(२) गाउँपालिकाभित्र फोहरमैला व्यवस्थापनको लागि ल्याण्ड फिल साईट निर्माण गर्न अन्य गाउँपालिकासँग समन्वय गर्नसक्नेछ ।

परिच्छेद - १०

विविध

४१. अन्तरस्थानीय तह समन्वय : (१) एकभन्दा बढी गाउँपालिका जोडिने वा सरोकार राख्ने पूर्वाधार निर्माण तथा मर्मत कार्यका लागि गाउँ कार्यपालिकाबाट अनुमोदन गराई गर्नुपर्नेछ ।
४२. प्रचलित कानून बमोजिम हुने : यस ऐनमा लेखिएको विषयमा यसै ऐन बमोजिम र अन्य विषयमा प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ ।
४३. नियम बनाउन सक्ने : यस ऐनको उद्देश्य कार्यान्वयन गर्न कार्यपालिकाले आवश्यक नियम, निर्देशिका वा कार्यविधि बनाउन सक्नेछ ।
४४. बचाऊ : यस ऐनको उद्देश्य तथा विषयक्षेत्रमा प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम यस अधि भएका कार्यहरु यसै ऐन बमोजिम भएको मानिनेछ ।

अनुसूची १

दफा २१ सँग सम्बन्धित

- (क) स्थानीय सडक, ग्रामीण सडक, कृषि सडक, सिंचाई सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड, योजना, कार्यान्वयन र नियमन,
- (ख) स्थानीय सडक, ग्रामीण सडक, कृषि सडक, भोलुङ्गे पुल, पुल पुलेसा, सिंचाई र तटबन्ध सम्बन्धी स्थानीय तहको गुरुयोजना तर्जुमा, निर्माण/स्तरोन्नतीको आयोजना पहिचान, अध्ययन, कार्यान्वयन, मर्मत सम्भार र नियमन,
- (ग) स्थानीयस्तरमा ट्रली बस, ट्राम जस्ता मध्यमस्तरका मास ट्रान्जिट प्रणालीको नीति, मापदण्ड, योजना, कार्यान्वयन र नियमन,
- (घ) राष्ट्रिय रेल पूर्वाधारको उपयोग गरी महानगरीय (मेट्रो सिटी) क्षेत्रभित्र शहरी रेल सेवा सञ्चालन, व्यवस्थापन, मर्मत सम्भार, समन्वय तथा सहकार्य,
- (ङ) स्थानीयस्तरमा यातायात सुरक्षा व्यवस्थापन र नियमन,
- (च) स्थानीय खानेपानी सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड, योजना, कार्यान्वयन र नियमन,
- (छ) खानेपानी महशुल निर्धारण र खानेपानी सेवा व्यवस्थापन,
- (ज) साना जलविद्युत आयोजना सम्बन्धी स्थानीयस्तरको नीति, कानून, मापदण्ड, योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन,
- (ट) स्थानीय खानेपानी, साना जलविद्युत आयोजना, वैकल्पिक उर्जा सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड र योजना, कार्यान्वयन र नियमन,
- (ठ) स्थानीय विद्युत वितरण प्रणाली र सेवाको व्यवस्थापन, सञ्चालन र नियमन,
- (ड) स्थानीय साना सतह तथा भूमिगत सिंचाई प्रणालीको सञ्चालन र मर्मत सम्भार, सेवा शुल्क निर्धारण र संकलन व्यवस्थापन,
- (ढ) स्थानीय तटबन्ध, नदी, पहिरो नियन्त्रण तथा नदी व्यवस्थापन र नियमन,
- (ण) स्थानीयस्तरमा वैकल्पिक उर्जा सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड, योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन,

(त) स्थानीयस्तरमा वैकल्पिक उर्जा सम्बन्धी प्रविधि विकास र हस्तान्तरण, क्षमता अभिवृद्धि तथा प्रवर्द्धन ।

आज्ञाले,
जित बहादुर राना
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत